

Proste nauczanie

**Wskazówki dla osób zajmujących się edukacją ustawiczną
do zwiększania dostępności prowadzonych szkoleń**

Proste nauczanie.

Wskazówki dla osób zajmujących się edukacją
ustawiczną do zwiększania dostępności prowadzonych szkoleń

ISBN 978-83-60105-84-9

© Copyright for the Polish edition by PSOOU, 2012

Warszawa, 2012

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
ul. Głogowa 2b, 02-639 Warszawa
www.psouu.org.pl

Tłumaczenie z języka francuskiego: Maria Lidia Czarkowska
Redakcja: Tomasz Przybysz-Przybyszewski
Konsultacja: Barbara Ewa Abramowska
Skład i druk: DG-GRAF, Warszawa

Poradnik opracowano w ramach projektu „Ścieżki edukacji dorosłych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną” („Pathways to adult education for people with intellectual disabilities”; „Vers une formation continue pour les personnes handicapées intellectuelles”).

Publikację w języku angielskim wydała organizacja Inclusion Europe przy wsparciu Komisji Europejskiej. Wydanie francuskie opublikowała organizacja UNAPEI (Narodowa Unia Stowarzyszeń Rodziców, Osób Niepełnosprawnych Intelaktnie i ich Przyjaciół), przy wsparciu Inclusion Europe i Komisji Europejskiej.

Program uczenia się przez całe życie

Dyrekcja Generalna Edukacja i Kultura

Inclusion Europe

Partnerzy projektu „Ścieżki edukacji dorosłych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną” wydali także 3 inne poradniki. Ich polskie wersje są zamieszczone na stronie www.psouu.org.pl/publikacje

Na stronie internetowej www.life-long-learning.eu
poradniki są dostępne w językach: angielskim, niemieckim,
francuskim, fińskim, portugalskim, litewskim.

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. W jaki sposób mówić	7
2.1. Używaj prostego języka	8
3. Materiały, jakich używasz podczas szkolenia	10
3.1. Używaj materiałów prostych i łatwych do czytania	10
3.2. Używaj pomocy wizualnych	11
4. Ty i Twoi słuchacze	12
4.1. Włączaj słuchaczy do swojej prezentacji	12
4.2. Utrzymuj kontakt z osobami z niepełnosprawnością intelektualną	13

Wprowadzenie

Ważne jest, aby materiały szkoleniowe i prezentacja, przygotowane przez osobę prowadzącą szkolenie, były opracowane w sposób dostępny dla słuchaczy.

Jest to jeszcze ważniejsze, gdy słuchaczami są osoby dorosłe, ponieważ zdarza się, że mają one bardzo różne umiejętności.

Na przykład niektórzy mówią innymi językami.

Może być też tak, że niektórzy dużo się uczyli, a inni mało.

Może się okazać, że osobami dorosłymi są osoby z niepełnosprawnością intelektualną.

Wówczas dla szkoleniowca jest to jeszcze trudniejsze, ponieważ nie wie, w jaki sposób przekazywać informacje osobom z niepełnosprawnością intelektualną.

Od wielu lat organizacja Inclusion Europe (czytaj: inklużyn jurop) pracuje z osobami z niepełnosprawnością intelektualną.

Wydała wiele poradników i materiałów informacyjnych.

Na przykład o europejskich standardach przygotowania tekstu łatwego do czytania i zrozumienia.

1

Ten poradnik został opracowany dla szkoleniowców zajmujących się edukacją osób dorosłych, aby ich szkolenia były dostępne.

Jest to ważne dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, ale także dla innych uczestników szkolenia.

Opracowaliśmy ten poradnik w tekście łatwym do czytania, na wypadek gdyby prowadzącymi szkolenia były osoby z niepełnosprawnością intelektualną.

Jest on więc dostępny również dla nich.

Chcemy w tym poradniku przedstawić pomysły i przykłady.

Mamy nadzieję, że pomogą one szkoleniowcom przygotować kursy, które będą dostępne.

Również sami szkoleniowcy powinni szukać własnych pomysłów i przystosować materiał szkoleniowy do sytuacji szczególnych.

Najważniejsze, aby szkolenie było przystosowane do specyficznych potrzeb słuchaczy.

Przed przygotowywaniem kursu szkoleniowiec powinien uzyskać więcej informacji o uczestnikach szkolenia i o ich możliwościach.

W jaki sposób mówić

Aby to, co mówisz, było łatwe do zrozumienia, radzimy zapoznać się ze standardami zawartymi w poradniku „Informacja dla wszystkich. Europejskie standardy przygotowania tekstu łatwego do czytania i zrozumienia”.

2 rozdziały tego poradnika pomogą Ci przedstawić to, co mówisz, w sposób łatwy do zrozumienia:

- Rozdział 1: Ogólne standardy przygotowania informacji łatwej do czytania i zrozumienia.
- Rozdział 4: Standardy dotyczące informacji wideo.

2.1 Używaj prostego języka

Ważne jest, aby mówić jasno i powoli.

Prowadząc szkolenie musisz zwracać uwagę na to, czy słuchacze rozumieją to, co mówisz.

Postaraj się znaleźć sposób na sprawdzenie, czy słuchacze rozumieją to, co mówisz.

Jednym ze sposobów jest zadanie pytania: „Czy możecie własnymi słowami powiedzieć, o czym mówię?”

Nie należy stawiać pytań w rodzaju: „Czy zrozumieliście?”.

Ludzie mogą odpowiedzieć „tak”, mimo że nie zrozumieli.

Może się zdarzyć, że słuchacze będą mieli trudności z wypowiedzeniem się.

Trzeba wówczas zwrócić uwagę na ich mowę ciała.

W Inclusion Europe wprowadzono narzędzie w postaci **kartek dostępności**.

Każdy słuchacz ma 3 kartki: zieloną, żółtą i czerwoną.

- Podniesienie zielonej kartki oznacza, że słuchacze zgadzają się z Tobą.

Podnoszą ją, aby zaznaczyć, że Cię rozumieją i nadażą za Tobą.

- Podniesienie żółtej kartki oznacza, że mówisz za szybko.
- Podniesienie czerwonej kartki oznacza, że to, co mówisz, jest niezrozumiałe lub że słuchacze chcą zadać pytanie.

W tym ostatnim przypadku musisz jeszcze raz im wytłumaczyć to, co było niezrozumiałe, używając innych, prostszych słów.

Kartki oznaczające dostępność mogą być dobrym sposobem upewnienia się, że wszyscy Cię rozumieją.

Jednocześnie dają słuchaczom władzę.

Słuchacze powinni uważać, gdy ich używają.

3 Materiały, jakich używasz podczas szkolenia

3.1 1. Używaj materiałów prostych i łatwych do czytania

Aby Twoje materiały były łatwe do czytania, przeczytaj standardy, opisane w poradniku „Informacja dla wszystkich. Europejskie standardy przygotowania tekstu łatwego do czytania i zrozumienia”.

2 rozdziały tego poradnika pomogą Ci opracować materiały szkoleniowe łatwe do czytania:

- Rozdział 1: Ogólne standardy przygotowania informacji łatwej do czytania i zrozumienia.
- Rozdział 2: Standardy dotyczące informacji pisanej.

2. Używaj pomocy wizualnych

- Pomoce wizualne to takie, na które słuchacze patrzą, jednocześnie słuchając, co mówi prowadzący szkolenie.

Szkoleniowiec może na przykład użyć prezentacji Power Point (czytaj: pauer pojnt), filmu wideo, przeźroczy lub tablicy.

- Jeżeli stosujesz pomoce wizualne, upewnij się, że są one łatwe do czytania i zrozumienia.

- Dobrze jest, jeśli podczas Twojej prezentacji używasz obrazów.

Jeśli tak robisz, upewnij się, że to, co pokazujesz pozwala lepiej zrozumieć to, co mówisz.

Sprawdź, czy pokazywany przez Ciebie obraz nie rozprasza słuchaczy.

4 Ty i Twoi słuchacze

4.1 1. Włączaj słuchaczy do swojej prezentacji

- Mów wprost i bezpośrednio do słuchaczy.
- Nawiąż kontakt interaktywny ze swoimi słuchaczami.

To oznacza, że oni też powinni mówić i razem z Tobą robić to, co Ty robisz.

Chodzi o to, że nie wystarczy im tylko powiedzieć, czego mają się nauczyć.

Powinieneś pomyśleć też o:

- zajęciach na świeżym powietrzu,
- wyznaczaniu ról,
- rozmowach, dyskusjach, debatach.

- Używaj przykładów, wykorzystując sytuacje, z którymi słuchacze spotykają się w życiu codziennym. Wówczas Twoja prezentacja będzie bardziej zrozumiała.
- Po Twojej prezentacji zostaw czas na zadawanie pytań.
- Jeżeli to jest możliwe, przed szkoleniem sprawdź swoją prezentację razem z osobami z niepełnosprawnością intelektualną.

2. Utrzymuj kontakt z osobami z niepełnosprawnością intelektualną

- Pamiętaj, że mówisz do osób dorosłych, a nie do dzieci.
- Jeżeli osoba z niepełnosprawnością intelektualną chce coś powiedzieć, daj jej czas, aby się wypowiedziała.
- Odpowiadaj na wszystkie pytania używając języka łatwego do zrozumienia.
- Gdy odpowiadasz na pytanie, upewnij się, że Twoja odpowiedź została zrozumiana.
- Traktuj poważnie to, co osoby z niepełnosprawnością intelektualną mają do powiedzenia i jak to mówią.
- Pozwól, aby osoba z niepełnosprawnością intelektualną zakończyła swoją wypowiedź, nawet jeżeli to zajmuje dużo czasu lub jeżeli masz trudności z jej zrozumieniem.
Nie kończ wypowiedzi za tę osobę.
- Upewnij się, że dobrze rozumiesz, co ludzie mówią.
Powtórz im to swoimi słowami i zapytaj, czy o to im chodziło.
- Niektórym osobom może być łatwiej pracować w małych grupach.
Pomyśl o organizowaniu pracy w grupach.
- Osoby z niepełnosprawnością intelektualną powinny mieć więcej przerw w ciągu dnia.
Osobom tym jest trudno, gdy muszą przez dłuższy czas być skoncentrowane.

Inclusion Europe

Europejskie Zrzeszenie Stowarzyszeń Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną i ich Rodzin

Inclusion Europe jest nienastawioną na zysk organizacją walczącą o prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin w całej Europie.

Szacunek, Solidarność oraz **Integracja** są fundamentalnymi wartościami, które podzielają wszyscy członkowie tego światowego ruchu osób niepełnosprawnych intelektualnie, ich rodzin oraz osób działających na ich rzecz.

Osoby niepełnosprawne intelektualnie są obywatelami swoich krajów. Mają one takie samo prawo, jak wszyscy inni, do uczestniczenia w życiu społecznym, niezależnie od tego, jaki jest stopień ich niepełnosprawności. Nie proszą one o specjalne względy, lecz tylko o respektowanie ich praw.

Osoby niepełnosprawne intelektualnie posiadają wiele uzdolnień i umiejętności. Mają także pewne specyficzne potrzeby. Potrzebują zróżnicowanych usług wspierających.

Działalność Inclusion Europe

Inclusion Europe koordynuje działania w wielu krajach europejskich, takie jak konferencje, grupy robocze czy spotkania umożliwiające wymianę opinii, reaguje na europejskie propozycje polityczne oraz dostarcza informacji o potrzebach osób z niepełnosprawnością intelektualną. Doradza ona także Komisji Europejskiej i członkom Parlamentu Europejskiego w kwestiach związanych z niepełnosprawnością.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym jest członkiem Inclusion Europe.

Inclusion Europe to organizacja, która opracowała ten poradnik.

Pracowało nad nim także 9 innych stowarzyszeń:

ENABLE ACE	Scotland; e-mail: enable@enable.org.uk ; www.enable.org.uk
Me Itse ry	Finland; e-mail: me.itse@kvtl.fi ; www.kvtl.fi/sivu/me_itse_ry
UNAPEI	France; e-mail: public@unapei.org ; www.unapei.org
Nous Aussi	France; e-mail: nous-aussi@unapei.org ; www.nousaussi.org
Inclusion Ireland	Ireland; e-mail: info@inclusionireland.ie ; www.inclusionireland.ie
Büro Leichte Sprache Lebenshilfe Bremen	Germany; e-mail: leichte-sprache@lebenshilfe-bremen.de ; www.lebenshilfe-bremen.de
FENACERCI	Portugal; e-mail: fenacerci@fenacerci.pt ; www.fenacerci.pt
Atempo	Austria; e-mail: capito@atempo.at ; www.atempo.at
VILTIS	Lithuania; e-mail: viltis@viltis.lt ; www.viltis.lt

Inclusion Europe

Galleries de la Toison d'Or - 29 Chaussée d'Ixelles #393/32 - B-1050 Brussels - Belgium

Tel.: +32-2-502 28 15, Fax: +32-2-502 80 10

secretariat@inclusion-europe.org - www.inclusion-europe.org

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

jest organizacją pożytku publicznego

MISJĄ PSOUU jest:

- dbanie o godność ludzką i szczęście osób z niepełnosprawnością intelektualną, ich równoprawne miejsce w rodzinie i w społeczeństwie,
- wspieranie rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną we wszystkich obszarach życia i sytuacjach, a także w ich gotowości niesienia pomocy innym.

CELEM PSOUU jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin.

STATYSTYKA:

- 124 Koła terenowe
- 12.150 członków (rodzice, osoby z niepełnosprawnością intelektualną, przyjaciele)
- 415 placówek i form wsparcia dla blisko 25 tysięcy dzieci i dorosłych

PSOUU prowadzi:

- placówki i projekty z zakresu rehabilitacji, terapii, edukacji, w tym ustawicznej, aktywizacji zawodowej oraz opiekuńcze,
- wspomaganie self-adwokatów, rzeczników własnych praw, w tym pomoc w tworzeniu Regionalnych Organizacji Self-Adwokatów (ROSA),
- chronione i wspomagane mieszkania grupowe,
- organizację spędzania wolnego czasu (m.in. kluby, zespoły artystyczne, sportowe, turystyczne),
- indywidualne wspieranie w niezależnym życiu,
- wspieranie i pomoc rodzinom,
- działalność wydawniczą, m.in. wydaje kwartalnik „Społeczeństwo dla Wszystkich”.

PSOUU współpracuje z instytucjami i organizacjami:

- w tworzeniu nowego prawa,
- w dążeniu do zmiany wizerunku osoby z niepełnosprawnością intelektualną i postaw społecznych,
- w rozwijaniu więzi społecznych, ułatwiających umacnianie się społeczeństwa dla wszystkich, czyli włączanie osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- w popularyzowaniu wyników badań naukowych i doświadczeń innych krajów,
- w kształceniu profesjonalnych kadr,
- w umacnianiu organizacji pozarządowych.